

TAMPEREEN
YLIOPISTO

TIETEELLINEN JATKO KOULUTUS

Terveystieteiden yksikkö

OPINTO-OPAS

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TOHTORIOPINTOJEN SUORITTAMISEN PÄÄKOHDAT	5
2.1	Jatko-opinto-oikeuden hakeminen ja väitöskirjan/lisensiaatintutkimuksen rekisteröinti	5
2.2	Yliopistoon ilmoittautuminen	6
2.3	Tohtorintutkintoon kuuluvien jatko-opintojen suorittaminen ja väitöskirjan teko	6
2.4	Esitarkastajien nimeäminen	6
2.5	Väittelyluvan myöntäminen	6
2.6	Väitöstilaisuus	6
2.7	Väitöskirjan hyväksyminen	6
2.8	Tohtorin tutkintotodistus	7
3	TOHTORIOPINTOJEN KELPOISUUSEHDOT JA VALINTAKRITEERIT	7
	3.1 Kelpoisuusehdot ja tohtoriopintojen edellytykset	7
	3.2 Valintakriteerit tohtoriopintoihin	8
4	TOHTORIOPINTOJEN RAKENNE JA SISÄLTÖ	9
5	OPINTO- JA OHJAUSSUUNNITELMA	10
6	VÄITÖSKIRJAA KOSKEVAT OHJEET	10
	Mitä väitöskirjalta vaaditaan	10
	Oppiala	10
	Ohjaaja	10
	Seurantaryhmä	11
	Asiantuntijat	11
	Väitöskirjan muoto	11
	Ohjeita väitöskirjan käsikirjoituksen laatimiseksi	12
	Käsikirjoituksen jättäminen esitarkastukseen	13
	Esitarkastus	13
	Väitöskirjan julkaiseminen ja jakelu	14
	Väitöskirjan julkisuus ja tiedottaminen	15
	Väitöstilaisuus	15
	Vastaväittäjän lausunto ja väitöskirjan arvostelu	15
7	VÄITÖSTILAISUUS	16
	Väitöstilaisuudesta sopiminen	16
	Tarkastuksen julkisuus	16
	Väitöstilaisuudessa noudatettavat muodot	16
8	LISENSIAATINTUTKIMUSTA KOSKEVAT OHJEET	17
9	TIETEELLINEN JATKOKOULUTUSTOIMIKUNTA	18
10	TIETOA APURAHOISTA	19
	LIITTEET	
	Liite 1: Jatko-opiskelijasta tohtoriksi	20
	Liite 2: Terveystieteiden yksikön tieteellisten jatkotutkintojen oppialat	21
	Liite 3: Ohjeet väitöskirjan kirjallisuusviitteistä ja kirjallisuusluettelosta	22
	Liite 4: Väitöskirjan julkaiseminen Acta-sarjassa	23

1 JOHDANTO

Tämä opas on tarkoitettu Tampereen yliopiston terveystieteiden yksikön tieteellisiä jatkotutkintoja suorittaville opiskelijoille. Voimassa oleva jatkokoulutusopas löytyy yksikön kotisivulta osoitteesta <http://www.uta.fi/hes/opiskelu/tieteellinenjatkokoulutus.html>

Terveystieteiden yksikössä voi suorittaa seuraavat tieteelliset jatkotutkinnot:

- terveystieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinto
- filosofian lisensiaatin ja tohtorin tutkinto
- lääketieteen tohtorin tutkinto

Tampereen yliopiston kaikista tieteellisistä jatkotutkinnoista (lensiaatin- ja tohtorin tutkinnot) käytetään nimitystä *tohtoriopinnot*.

Terveystieteiden yksikön tohtoriohjelmien oppialat määräytyvät yksikön oppialojen mukaisesti. Tohtorin- ja lensiaatintutkinnot muodostuvat opinto- ja ohjaussuunnitelman mukaisista opinnoista sekä väitöskirjatyöstä tai lensiaatintyöstä.

Valtioneuvoston asetuksella yliopistojen tutkinnoista (794/2004) säädetään yliopistoissa suoritettavista alemmista ja ylemmistä korkeakoulututkinnoista sekä tieteellisistä ja taiteellisista jatkotutkinnoista.

Opinnot mitoitetaan opintopisteinä. Yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen keskimäärin vaadittava 1600 tunnin työpanos vastaa 60 opintopistettä.

2 TOHTORIOPINTOJEN SUORITTAMISEN PÄÄKOHDAT

Tässä oppaassa esitellään *tieteellisen jatkotutkinnon* suorittamiseen liittyvien vaiheiden pääkohdat seuraavasti: *Opinto- ja ohjaussuunnitelmaa* käsitellään kohdassa 4. *Väitöskirjaa ja väitöstilaisuutta* koskevat ohjeet ja määräykset esitellään tarkemmin kohdissa 5 ja 6 sekä *lensiaatintutkimusta* koskevat määräykset kohdassa 7.

2.1 Jatko-opinto-oikeuden hakeminen ja väitöskirjan/lensiaatintutkimuksen rekisteröinti

Jatko-opiskelijat valitaan tieteellisen jatkokoulutustoimikunnan kokouksissa kaksi kertaa vuodessa, toukokuussa ja marraskuussa. Jatko-opiskelijaksi haluavan tulee ottaa yhteyttä mahdolliseen ohjaajaan, jonka kanssa yhdessä valmistellaan opinto-oikeushakemus.

Jatko-opiskelijaksi haluavan tulee:

- Löytää väitöskirjatyölleen/lensiaatintutkimukselleen ohjaaja ja sopia ohjaajan kanssa ohjaussuhteesta.
- Jättää ohjaajan hyväksymä opinto-oikeushakemus tieteellisen jatkokoulutustoimikunnan arvioitavaksi. Valmis hakemus liitteineen sisältää ohjaajan hyväksymän *opinto- ja ohjaussuunnitelman* sekä *väitöskirjatutkimuksen tutkimussuunnitelman*. Tarkemmat ohjeet ovat hakulomakkeessa.
- Esittää yhdessä ohjaajan kanssa työlle seurantaryhmän jäsenet, joiden suostumukset tulevat osaksi opinto-oikeushakemusta.
- Valinnan yhteydessä jatkokoulutustoimikunta arvioi myös eettiset näkökohdat. Hakemukseen on liitettävä eettisen toimikunnan tai koe-eläintoimikunnan antama tutkimusta puoltava lausunto, mikäli kyseessä on ihmiseen tai eläimeen kohdistuva tutkimus.

Johtaja hyväksyy jatko-opinto-oikeuden jatkokoulutustoimikunnan esityksen perusteella.

Hakulomakkeita saa tulostettua yksikön kotisivuilta:
<http://www.uta.fi/hes/opiskelu/lomakkeet/jatko.html> tai noudettua terveystieteiden yksiköstä.

Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunta:
<http://www.uta.fi/tutkimus/etiikka/arviointitmk.html>

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin eettisestä toimikunnasta löytyy tietoja osoitteesta:
<http://www.pshp.fi/default.aspx?contentid=1155>

Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä järjestettävästä koe-eläinkurssista löytyy tietoa:
<https://www10.uta.fi/opas/opintojakso.htm?rid=6114&idx=2&uiLang=fi&lang=fi&lvv=2011>

2.2 Yliopistoon ilmoittautuminen

Opinto-oikeuden saatuaan jatko-opiskelija ilmoittautuu yliopistoon. Ilmoittautumismateriaali lähetetään opiskelijalle yksiköstä. Läsä olevaksi ilmoittautunut jatko-opiskelija saa peruspalvelutunnuksen tietohallinnon asiakaspalvelusta. Peruspalvelutunnuksella opiskelija voi käyttää yliopiston tietoteknisiä palveluita, muun muassa sähköpostia, kirjaston elektronisia tietokantoja ja muita sähköisiä opintopalveluita. Ylioppilaskuntaan kuuluminen on vapaaehtoista. Ellei jatko-opiskelija halua kuulua ylioppilaskuntaan, häneltä ei peritä mitään maksuja. Ylioppilaskunnan jäsenmaksun maksaneet voivat käyttää hyväkseen eräitä opiskelijaetuuksia. Lisätietoja <http://www.tamy.fi/> Kaikki opiskelijaetuisuudet eivät kuitenkaan koske jatko-opiskelijoita.

Myös jatko-opiskelijan tulee ilmoittautua yliopistoon vuosittain kunnes tutkinto on suoritettu.

2.3 Tohtorintutkintoon kuuluvien jatko-opintojen suorittaminen ja väitöskirjan teko

Tohtorin tutkinto vastaa yleensä 4 vuoden päätoimista työskentelyä. Tutkinnon sisällön muodostavat väitöskirjatutkimus ja muut jatko-opinnot. Opinto- ja ohjaussuunnitelma laaditaan yhdessä väitöskirjatyön ohjaajan kanssa. Jatkotutkintoihin kuuluvat opinnot on suunniteltu väitöskirjatyön tueksi ja niiden suorittaminen aloitetaan jo väitöskirjatyön alkuvaiheessa. Väitöskirjatutkimus tehdään työn ohjaajan ja seurantaryhmän ohjauksessa ja tuella.

2.4 Esitarkastajien nimeäminen

Väitöskirjan käsikirjoitus ja väittelylupahakemus toimitetaan arvioitavaksi jatkokoulutustoimikunnalle. Johtokunta nimeää esitarkastajat jatkokoulutustoimikunnan esityksen perusteella.

2.5 Väittelyluvan myöntäminen

Esitarkastajien annettua lausuntonsa johtokunta päättää väittelyluvan myöntämisestä sekä nimeää väitöstilaisuuden vastaväittäjän ja kustoksen. Väitöskirjan julkaisuun ja jakeluun liittyvistä asioista löytyvät tarkemmat ohjeet sivulta 17.

2.6 Väitöstilaisuus

Väitöskirja tarkastetaan julkisesti väitöstilaisuudessa. Väittelijä varaa väitöstilaisuutta varten luentosalin ja ilmoittaa väitöstilaisuuden päivämäärän yksikköön hyvissä ajoin. Lisäksi yksikköön tulee toimittaa virallista jakelua ja julkista esillepanoa varten 10 kpl väitöskirjoja vähintään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta.

2.7 Väitöskirjan hyväksyminen

Yksikön nimeämä vastaväittäjä antaa kirjallisen lausuntonsa väitöskirjasta ja siitä, miten väittelijä on osannut puolustaa tutkimustaan väitöstilaisuudessa. Vastaväittäjän lausunnon perusteella johtokunta päättää väitöskirjan hyväksymisestä ja arvostelusta tutkinnon osana.

2.8 Tohtorin tutkintotodistus

Tohtoriopintojen ohjaaja hyväksyy tohtorikoulutuksen opinnot todistusten perusteella ja yksikkö vahvistaa ne tutkintoon sopiviksi ja suoritetuiksi. Kun kaikki tohtorintutkintoon vaadittavat opinnot on suoritettu ja väitöskirja hyväksytty, opiskelija saa yksiköltä tutkintotodistuksen.

3 TOHTORIOPINTOJEN KELPOISUUSEHDOT JA VALINTAKRITEERIT

3.1 Kelpoisuusehdot ja tohtoriopintojen edellytykset

Yliopistolaissa (558/2009) 37 §:ssä määritellään kelpoisuus tieteelliseen tai taiteelliseen jatkokoulu- kintoon johtaviin opintoihin seuraavasti: Opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut:

- 1) soveltuvan ylempään korkeakoulututkintoon;
- 2) soveltuvan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon; taikka
- 3) soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin.

Yliopistolaissa todetaan edelleen, että yliopisto voi edellyttää tieteelliseen tai taiteelliseen jatkokoulu- tutkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi ottamansa henkilön suorittavan tarvittavan määrän täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi.

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004) määrittelee 21 §:ssä tieteellisen jatkokoulu- koulutuksen tavoitteeksi, että opiskelija:

- 1) perehtyy syvästi omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä saavuttaa valmiudet tutkimusalaansa piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tut- kimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- 2) perehtyy hyvin oman alansa kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä
- 3) saavuttaa sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.

Asetuksen (794/2004) 22 §:ssä määrätään, että tohtorintutkinnon suorittamiseksi jatkokoulu- kseen otetun opiskelijan tulee:

- 1) suorittaa jatkokoulutuksen opinnot;
- 2) osoittaa tutkimusalaallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua; sekä
- 3) laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti.

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 8 §:n mukaan tieteelliseen tai taiteellisen jatkokoulutukseen otettavalta edellytetään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, soveltuvaa ylempää ammatti- korkeakoulututkintoa tai soveltuvaa ulkomaista koulutusta, joka asianomaisessa maassa antaa kel- poisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin. Kelpoinen jatkokoulutukseen on myös henkilö, jolla yksikkö muutoin toteaa olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet.

Tutkintosäännössä 8 §:ssä todetaan edelleen, että jatko-opiskelijoita valittaessa otetaan kelpoisuu- den ohella pääsääntöisesti huomioon hakijoiden opinto- ja tutkimussuunnitelmat kuten myös yksi- kön voimavarojen riittävyys jatkokoulutukseen liittyvän opetuksen ja tarvittavan ohjauksen järjes- täminen.

Tohtorikoulutus Tampereen yliopistossa tapahtuu yliopiston tutkijakoulussa, joka muodostuu tie- teenalayksiköiden tohtoriohjelmista. Kaikki yliopiston jatko-opiskelijat kuuluvat johonkin tohto- riohjelmaan ja sen kautta yliopiston tutkijakouluun. Terveystieteiden yksikössä on kaksi tohtorioh- jelmaa; Lääketieteen tohtoriohjelma ja Terveystieteiden tohtoriohjelma.

3.2 Valintakriteerit tohtoriopintoihin

Terveystieteiden tohtorin tutkinto

Tieteellisen jatkokoulutuksen pohjana on terveystieteiden maisterin tutkinto tai sitä tasoltaan vastaava koulutus.

Filosofian tohtorin tutkinto

Filosofian tohtorin tutkintoa suorittamaan yksikkö voi hyväksyä henkilön,

- 1) joka on suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa ylemmän korkeakoulututkinnon;
- 2) joka on suorittanut ulkomaisessa korkeakoulussa tasoltaan 1 kohdassa tarkoitettua tutkintoa vastaavan tutkinnon;
- 3) jolla koulutusyksikkö muuten toteaa olevan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua tutkintoa vastaavat tiedot ja valmiudet

Lääketieteen tohtorin tutkinto

Lääketieteen tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä henkilö, joka on suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon Suomessa tai sitä vastaavan tutkinnon jonkin muun maan korkeakoulussa.

Lisensiaatin tutkinnot (TtL, FtL)

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004) määrittelee 23 §:ssä lisensiaatin tutkinnon suorittamisesta seuraavaa:

Jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suorittaa lisensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista ja tutkintoon mahdollisesti sisältyvän erikoistumiskoulutuksen. Lisensiaatin tutkintoon kuuluu osana lisensiaatintutkimus, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä.

Lisensiaatin tutkintoa varten opiskelijan tulee suorittaa samat opinnot kuin tohtorin tutkintoa varten.

Yksikkö päättää tarkemmin tieteellisiin jatkotutkintoihin ottamisen edellytyksistä ja valinnan perusteista sekä suorittaa opiskelijavalinnan. Yksikön jatkokoulutustoimikunta arvioi tohtoriopintoihin hakevan valmiuksia ja sitoutumista tohtoriopintojen menestykselliseen suorittamiseen mm. seuraavilla kriteereillä:

- opinto-, ohjaus- ja tutkimussuunnitelman laatu: tutkimusaiheen innovatiivisuus, tutkimussuunnitelman realistisuus ja selkeys sekä suunnitellun tutkimuksen toteutustapa
- tutkimuksen soveltuvuus tohtoriohjelmaan
- tutkimusaiheen tieteellinen ja käytännöllinen merkitys
- menestyminen perustutkinto-opinnoissa
- tieteellisen tutkimustyön edellyttämät menetelmälliset ja teoreettiset valmiudet
- kansainvälinen orientaatio ja opintojen edellyttämä kielitaito
- ohjausresurssien riittävyys

Tarvittaessa tieteellinen jatkokoulutustoimikunta voi arvioida hakijan soveltuvuutta ja motivoituneisuutta haastattelemalla hakijan.

Opiskelija voi hakea väitöskirjatyönsä rekisteröintiä jo ennen perustutkinnon loppuun saattamista ja yksikkö voi harkintansa mukaan myöntää hänelle oikeuden väitöskirjan julkaisemiseen.

4. TOHTORIOPIINTOJEN RAKENNE JA SISÄLTÖ

TERVEYSTIETEIDEN YKSIKÖN TOHTORIOHJELMAT	
TERVEYSTIETEIDEN TOHTORIOHJELMA TtT, TtL, FT, FtL 60 op	LÄÄKETIETEEN TOHTORIOHJELMA LT 30 op
VÄITÖSKIRJA JA SEN JULKINEN PUOLUSTAMINEN	
TOHTORIOHJELMIEN KAIKILTA EDELLYTETTÄVÄT OPINNOT 30 op	
- Orientoivat opinnot	5 op
• yksikön yhteiset orientoivat opinnot	2 op
• yliopiston yhteisiä tohtoriohjelmaa	3 op
- Tohtorinkoulutusseminaarit	3 op
- Menetelmäopinnot	8 op
- Tieteenalakohtaiset tohtorioopinnot	8 op
- Yleiset tutkijan taidot	6 op
MUITA OHJAAJAN KANSSA SOVITTAVIA TOHTORIOPIINTOJA (ei koske LT-tutkintoa)	30 op

Orientoivat opinnot

Tohtoriohjelman orientoivat opinnot (5op) jakautuvat yksikön yhteisiin orientoiviin opintoihin 2 op ja Tampereen yliopiston yhteisestä tarjonnasta valittaviin opintoihin 3 op.

Yksikön yhteiset orientoivat opinnot (2 op) sisältävät kaksi osiota ”*Tohtoriohjelmaan orientoivat opinnot*” 1 op ja ”*Opiskelijasta tohtoriksi*” 1 op. Yliopiston yhteisistä tohtoriohjelma-aineista (3 op) voi valita soveltuvin osin tieteenteoriaa, hyvää tieteellistä käytäntöä, tutkimusetiikkaa, tieteenfilosofiaa ja tieteen historiaa sekä tieteellisen viestinnän opintoja tai tutkimussuunnitelmakursseja.

Tohtorinkoulutusseminaarit

Yksikkö järjestää tieteenalakohtaisia tohtorinkoulutusseminaareja (3 op) tohtoriohjelma-aineille.

Menetelmäopinnot

Menetelmäopinnoita voi valita oman yksikön tarjonnasta, Tampereen yliopiston yhteisistä tutkimusmenetelmäopinnoista tai muiden yksiköiden tarjonnasta sekä koti- ja ulkomaisten yliopistojen tarjonnasta. Menetelmäopinnot tulee olla pääosin kurssimuotoisia.

Tieteenalakohtaiset tohtorioopinnot

Tieteenalakohtaiset tohtorioopinnot suoritetaan ohjaajan kanssa sovittavalla tavalla. Opinnot sisältävät perehtymistä omaan tutkimukseen liittyvään tieteenalaan. Tieteenalakohtaisiin opintoihin voi sisältyä esimerkiksi tieteen- tai tutkimusalakohtaista kirjallisuutta tai väitöskirjaan liittymätöntä muuta tieteellistä työtä. Opintojen tulee olla pääsääntöisesti tohtorinkoulutusopinnot tai vähintään syventävien opintojen tasoisia opintoja.

Yleiset tutkijan taidot

Yleisiä tutkijan taitoihin liittyviä opintoja voi valita yksikön tarjonnasta, yliopiston yhteisistä opintoista tai muiden yliopistojen tarjonnasta.

Kaupin kampuksella toimivien tieteenalayksiköiden (Biolääketieteellisen teknologian yksikkö/IBT, Lääketieteen yksikkö/MED, Terveystieteiden yksikkö/HES) järjestämien tohtoriopintojen lisäksi opiskelija voi valita tieteenalaan ja tutkimusmenetelmään sopivia kursseja myös muiden yksiköiden tai yliopistojen jatkokoulutuskursseista ja oman yliopiston yhteisistä tohtoriopinnoista.

Kaupin kampuksella järjestettävistä tohtorikoulutukseen soveltuvista opinnoista löytyy ajan tasalla olevat tiedot osoitteesta: <http://www.uta.fi/hes/opiskelu/tieteellinenjatkokoulutus.html> (kotisivulle linkki muiden yksiköiden tarjontaan)

Tampereen yliopiston yhteiset tohtoriopinnot löytyvät osoitteesta: <http://www.uta.fi/tutkijakoulu/>

Kaupin kampuksen tohtoriopiskelijat saavat sähköpostitse ajankohtaisia tiedotteita tohtoriopintoihin liittyen. Uudet tohtoriopiskelijat lisätään automaattisesti Kaupin kampuksen yhteiseen tohtoriopiskelijoiden sähköpostilistaan. Opiskelijoiden tulee ilmoittaa yksikköön, mikäli yhteystiedot muuttuvat.

Tohtoriopinnot hyväksyy aina väitöskirjatyön ohjaaja.

5 OPINTO- JA OHJAUSSUUNNITELMA

Tohtoriopiskelija laatii yhdessä ohjaajansa kanssa opinto- ja ohjaussuunnitelman ottaen huomioon yksikön ohjeet. Tarkoituksena on, että kullakin tohtoriopiskelijalla on jo varhaisessa jatko-opintojen vaiheessa yksilöllinen ja mahdollisimman selkeä ja sopiva jatko-opintosuunnitelma, joka parhaiten hyödyttää hänen tutkimustyötään. Opintojen tulee muodostaa tutkimustyön kannalta mielekäs kokonaisuus. Opinto- ja ohjaussuunnitelma käsitellään jatkokoulutustoimikunnassa osana opinto-oikeushakemusta.

6 VÄITÖSKIRJAA KOSKEVAT OHJEET

Mitä väitöskirjalta vaaditaan

Väitöskirjan tulee osoittaa tekijän syvällistä perehtyneisyyttä omaan tutkimusalaan, siihen liittyviin tieteenaloihin ja yleiseen tieteenteoriaan, kykyä soveltaa oman tutkimusalueen piirissä itsenäisesti ja kriittisesti tieteellisen tutkimuksen menetelmiä sekä kykyä luoda itsenäisesti uutta tietoa.

Oppiala

Väitöskirjan oppiala määräytyy sen aiheen perusteella terveystieteiden yksikön oppialojen mukaisesti, käytännössä väitöskirjaa ohjaavan professorin tai dosentin oppialan mukaan. Oppialat on esitetty liitteessä 4. Väitöskirjatyölle valitaan vain yksi oppiala siinäkin tapauksessa, että väitöskirjatyöllä on kaksi ohjaajaa eri oppialoilta.

Ohjaaja

Henkilön, joka haluaa väitellä tohtoriksi, tulee kääntyä yksikön opettajan tai tutkijan puoleen (professori tai dosentti), pyytää tätä ohjaajaksi sekä sopia ohjaajan kanssa missä tutkimustyö tullaan suorittamaan, tutkimustyön aiheesta, tutkimusmenetelmistä, toteuttamismahdollisuuksista ja muista vastaavista tutkimustyötä koskevista seikoista.

Väitöskirjatyölle nimetään yksi tai kaksi ohjaajaa, joista ainakin toisen tulee olla terveystieteiden yksikön professori tai yksikköön työsuhteessa oleva dosentti ja toisen vähintään tohtorin tutkinnon suorittanut.

Väitöskirjatyön ohjaajan (ohjaajien) tulee omalta osaltaan huolehtia siitä, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää sille asetetut sisällölliset, laadulliset ja muodolliset vaatimukset. Ohjaaja hyväksyy myös opinto- ja ohjaussuunnitelman sekä tutkintoon kuuluvat tohtoriopinnot (30 op).

Seurantaryhmä

Väitöskirjatyöntekijän tueksi perustetaan seurantaryhmä. Seurantaryhmillä vahvistetaan ohjauksen ja palautteen asiantuntijapohjaa ja valmistuvien väitöskirjojen laatua. Siihen valitaan ohjaajien lisäksi tutkijoita tohtorihjelmasta tai sen ulkopuolelta, esimerkiksi muista yliopistoista, yrityksistä tai tutkimuslaitoksista. Seurantaryhmään kuuluu väitöskirjatyön ohjaaja puheenjohtajana sekä 2–3 muuta asiantuntijaa, joista vähintään kaksi on tohtorin tutkinnon suorittaneita. Jotta seurantaryhmän tehtävä toteutuisi ja sen antama tuki väittelijälle olisi mahdollisimman hyvä, se perustetaan jo väitöskirjatyön alkuvaiheessa. Tällöin ryhmän jäsenet voivat riittävän varhain esittää arvionsa aiheesta, kysymyksenasettelusta sekä suunnitelluista tutkimusmenetelmistä. Seurantaryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa väittelijän tai työn ohjaajan kutsusta. Jatko-opiskelija huolehtii, että seurantaryhmän kokouksista kirjoitetaan muistio.

Tarvittaessa jatkokoulutustoimikunta voi pyytää seurantaryhmältä lausunnon väitöskirjatyön etenemisestä. Lausunnosta tulee käydä ilmi arvio tutkimuksen sisällöllisestä ja muodollisesta kelpoisuudesta, arvio tutkimuksen tieteellisestä tasosta sekä mahdolliset muut huomiot. Jatkokoulutustoimikunnan jäsenillä on halutessaan oikeus osallistua seurantaryhmän kokouksiin.

Asiantuntijat

Tieteellisen jatkokoulutustoimikunnan esityksen perusteella johtaja nimeää väitöskirjakäsikirjoitukselle vähintään kaksi väitöskirjan alaan perehtynyttä esitarkastajaa, jotka ovat vähintään dosenttitasoisia. Esitarkastaja ei voi olla saman tieteenalan tutkija omasta yliopistosta, väitöskirjan ohjaamiseen osallistunut seurantaryhmän jäsen, tai muulla tavoin esteellinen. Pääsääntöisesti molempien esitarkastajien tulee olla yksikön ulkopuolelta. Perustellusta syystä toinen esitarkastaja voi olla Tampereen yliopiston dosentti, mikäli hänen varsinainen toimipaikkansa on muualla. Monografiaväitöskirjalle nimetään kolme esitarkastajaa.

Esitarkastajien tulee olla riippumattomia ja esteettömiä toimimaan väitöskirjan asiantuntijoina eikä heillä saa olla yhteisjulkaisuja viimeisten kolmen vuoden aikana väittelijän ja ohjaajan/ien kanssa. (Esteellisyysperusteet ks. hallintolaki (434/2003) 28 §.)

Vastaväittäjän tulee olla oman tieteenalansa arvostettu asiantuntija sekä myös edellä mainitulla tavalla esteetön.

Asiantuntijoilla ei saa olla yhteisjulkaisuja eikä muutakaan tieteellistä yhteistoimintaa viimeisten kolmen vuoden aikana väittelijän ja ohjaajan/ien kanssa. Vähintään yhden asiantuntijoista tulee tuntea suomalainen/pohjoismainen väitöskirjaprosessi ja tohtorikoulutuksen yleiset käytännöt.

Kustos edustaa yliopistoa ja on yliopistoon työsuhteessa oleva professori tai dosentti. Kustoksena voi toimia myös emerita/emeritusprofessori, joka on toiminut ko. väitöskirjatyön ohjaajana. Kustoksen tehtävänä on huolehtia siitä, että vastaväittäjä ja väittelijä ymmärtävät väitöstilaisuuden luonteen ja menettelytavat. Väitöskirjan esitarkastajat, vastaväittäjän ja kustoksen nimeää johtokunta.

Väitöskirjan muoto

Väitöskirjaksi tarkoitetun opinnäytteen tulee olla tieteellinen esitys tutkinnon alaan kuuluvasta aiheesta. Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä joko monografiaväitöskirja tai ns. osajulkaisuväitöskirja. Osajulkaisuväitöskirjaan kuuluu useita yhtenäisen kokonaisuuden muodostavia tieteellisiä artikkeleita ja niistä laadittu yhteenveto, joka muodostaa varsinaisen väitöskirjan.

Monografiaväitöskirja on yksin väittelijän nimissä oleva tieteellinen esitys, joka perustuu itsenäisen tutkimustyön aikaisemmin julkaisemattomiin tuloksiin.

Osajulkaisuväitöskirjan yhteenveto-osa on aina väittelijän itsensä laatima. Sen sijaan julkaisuihin voi kuulua myös usean tekijän yhteisjulkaisuja, jos väittelijällä on niissä selvä itsenäinen osuus. Pääsääntöisesti julkaisua saa käyttää vain yhden väitöskirjan osana. Ensimmäisellä kirjoittajalla on etuoikeus julkaisun käyttämiseen väitöskirjassaan. Mikäli joku muu haluaa käyttää ko. julkaisua

väitöskirjassaan, tulee siihen saada kirjallinen suostumus kaikilta kirjoittajilta ja työn ohjaajalta. Perustellusta syystä väitöskirjaan voi sisältyä osajulkaisuja, joita on käytetty tai tullaan käyttämään myös toisen väitöskirjan osatyönä. Jos tällaisia osajulkaisuja on enemmän kuin yksi, tulee asia hyväksyttävä jatkokoulutustoimikunnassa etukäteen ennen esitarkastajien nimeämistä. Yhteistä osajulkaisua käyttävien väittelijöiden sekä heidän ohjaajiensa tulee tehdä yhteinen kirjallinen selvitys kummankin väittelijän osuudesta ko. tutkimuksen tekemisessä ja julkaisun laadinnassa ja toimittaa se jatkokoulutustoimikunnalle ennen esitarkastajien nimeämistä sekä väitöskirjan käsikirjoituksen liitteenä esitarkastajille. Väitöskirjan osajulkaisuna voi myös käyttää systemaattista kirjallisuuskatsausta, mikäli se sisältää analyyttisellä menetelmällä tuotetun synteessin, tuottaa uutta tietoa eikä ole ainoastaan kuvailevaa.

Väitöskirjassa painettavien julkaisujen tulee olla joko julkaistu tai hyväksytty julkaistaviksi tieteellisissä vertaisarviointia (referee-järjestelmää) käyttävissä aikakauslehdissä tai -kirjoissa. Väitöskirjan käsikirjoitus voidaan lähettää esitarkastajille, vaikka yksi osajulkaisu on vailla painettavaksi hyväksymistä, mutta julkaisuharkintaan otettu. Kun väittelijä toimittaa käsikirjoituksensa jatkokoulutustoimikunnalle esitarkastajien nimeämistä varten, mukaan on liitettävä hyväksymisilmoitus niistä osajulkaisuista, jotka on hyväksytty julkaistavaksi, mutta joita ei vielä ole julkaistu tieteellisissä aikakauslehdissä.

Artikkelin julkaiseminen osana pro gradu -opinnäytetyötä ei estä sen käyttämistä väitöskirjan osatyönä.

Ohjeita väitöskirjan käsikirjoituksen laatimiseksi

Väitöskirjassa tulee olla kansilehti, josta ilmenevät väitöskirjan nimi, väittelijän nimi, väittelyluvan myöntänyt yksikkö sekä se, että kyseessä on väitöskirja. Kansilehden sisäpuolelta ilmenevät tutkimuksen tekopaikka (tekopaikat) sekä ohjaajan (ohjaajien), esitarkastajien ja vastaväittäjän nimet. Väitöskirja koostuu tavallisesti seuraavista osista:

- Sisällysluettelo (Contents)
- Osajulkaisuväitöskirjassa luettelo julkaisuista, joihin väitöskirja pohjautuu (List of Original Communications). Mikäli jotakin väitöskirjan osajulkaisua on käytetty käytetään osana jokin toista väitöskirjaa, tieto tästä tulee lisätä väitöskirjan osajulkaisulistan jälkeen.
- Luettelo käytetyistä lyhenteistä (Abbreviations).
- Tiivistelmä (Abstract), jonka pituus on 1–2 sivua. Tiivistelmä toimitetaan suomeksi ja englanniksi ja mikäli tutkimuksen kieli on jokin muu, myös tutkimuksen kielellä.
- Lyhyt johdanto (Introduction)
- Analyyttinen kirjallisuuskatsaus (Review of the Literature), josta selviää käsiteltävän aiheen kannalta oleelliset taustatiedot, tiedon ja tutkimuksen kehitys ja nykytila. Hyvä kirjallisuuskatsaus johdattelee tutkimuksen kysymyksenasetteluun.
- Tutkimuksen kysymyksenasettelu (Aims of the Study)
- Selvitys käytetyistä aineistoista ja menetelmistä (Materials/Patients/Subjects and Methods)
- Tulokset tai osajulkaisuväitöskirjassa yhteenveto omista tuloksista (Results/Summary of the Results)
- Pohdinta (Discussion), jossa omia tuloksia tarkastellaan kriittisesti menetelmien, sisällön ja niiden merkityksen suhteen sekä verrataan aikaisempaan tietoon alalta
- Yhteenveto ja johtopäätökset (sekä tulevaisuuden näkymät) (Summary and Conclusions)
- Kiitokset (Acknowledgements)
- Kirjallisuusluettelo (References)
- Osajulkaisuväitöskirjassa osajulkaisut (Original Communications)

Osajulkaisuväitöskirjassa tulos- ja pohdintaosassa tulee pyrkiä tekemään synteesiä ja yhteenvetoa tutkimustuloksista osajulkaisujen pohjalta. Ei ole suotavaa, että tulososassa tai varsinkaan pohdintaosassa on merkittävässä määrin suoria lainauksia osatöiden tekstistä tai että väitöskirjan yhteenveto näiltä osin etenee täysin osajulkaisujen jaottelua noudattaen.

Suurin osa väitöskirjoista julkaistaan sekä sähköisessä muodossa että painettuna. Sähköiseen versioon ei aina ole mahdollista liittää osajulkaisuväitöskirjan alkuperäisjulkaisuja. Väittelijän tulee ottaa tämä huomioon yhteenveto-osaa kirjoittaessaan siten, että yhteenveto-osasta muodostuu itsenäinen kokonaisuus. Menetelmät, tulokset ja pohdinta tulee esittää siinä laajuudessa, että niiden ymmärtäminen on mahdollista ilman samanaikaista tutustumista alkuperäisartikkeleihin. Yhteen-

vedon tulososassa voidaan käyttää samoja kuvia kuin osajulkaisuissa, mutta niissä tulee olla asianmukaisesti tieto alkuperäisistä lähteistä ja lupa tekijänoikeuksien haltijalta eli lehdestä, jossa osatyö on julkaistu. Sama koskee taulukoita, jos ne on kopioitu osajulkaisuista.

Väitöskirjan käsikirjoituksen kieliasun tulee olla huoliteltua ja tarvittaessa väittelijä voi käyttää kielentarkastajaa. Myös jatkokoulutustoimikunta voi vaatia kielentarkastusta.

Jatkokoulutustoimikunta on laatinut suositukset kirjallisuusviitteiden merkitsemisestä. Ohjeet on painettu tämän oppaan loppuun liitteeseen 5. Mikäli väitöskirja painetaan Tampereen yliopiston Acta-sarjassa, noudatetaan kirjasarjan kirjoitusohjeita, jotka löytyvät osoitteesta: <http://www.uta.fi/kirjasto/tup/index.html>

Käsikirjoituksen jättäminen esitarkastukseen

Kun väitöskirjan käsikirjoitus on väittelijän ja ohjaajan mielestä sisällöltään valmis ja ulkoasultaan viimeistelty, työ jätetään esitarkastajien nimeämistä varten kolmena täydellisenä kappaleena jatkokoulutustoimikunnalle, joka puoltaa käsikirjoituksen lähettämistä esitarkastukseen, mikäli katsoo sen olevan valmis tähän vaiheeseen, ja tekee esityksen johtajalle esitarkastajista.

Jatkokoulutustoimikunnalle jätetään väitöskirjan käsikirjoitus ja väittelylupahakemus, jonka lomake on yksikön kotisivuilla osoitteessa: <http://www.uta.fi/hes/opiskelu/lomakkeet/jatko.html>

Hakemukseen liitetään

- 1 Lyhennelmä (1–2 sivua) tutkimuksen pääsisällöstä
- 2 Osajulkaisuväitöskirjassa luettelo osajulkaisuista, joihin väitöskirja perustuu. Mikäli kaikkia käsikirjoituksen osajulkaisuja ei vielä ole julkaistu tieteellisissä aikakauslehdissä, mukaan tulee liittää ilmoitus niistä osatöistä, jotka on hyväksytty julkaistavaksi, mutta ei vielä julkaistu sekä tieto julkaisuharkintaan lähetetyn osatyön vastaanotosta.
- 3 Väitöskirjan käsikirjoitusluonnos kolmena täydellisenä kappaleena sisältäen osajulkaisut
- 4 Selvitys väittelijän omasta osuudesta kussakin osajulkaisussa. Selvityksessä tulee jokaisesta osatyöstä esittää (soveltuvin osin) väittelijän oma panos aiheen valintaan, tutkimuskysymyksen muotoiluun, tutkimusasetelman ja menetelmien valintaan (esim. kyselylomakkeen laatimiseen), havaintoaineiston keruuseen, analyysin toteutukseen ja tulosten tulkintaan sekä artikkelin kirjoittamiseen. Selvityksen tulee olla sekä väittelijän että väitöskirjan ohjaajan/ohjaajien hyväksymä ja allekirjoittama (1–2 sivua).

Tieto jatkokoulutustoimikunnan kokousajankohdista sekä päivämääristä, joihin mennessä kokouksessa käsiteltävä aineisto tulee jättää, löytyy yksikön kotisivuilta osoitteesta: <http://www.uta.fi/hes/esittely/hallintojajohtaminen/toimikunnat.html>

Esitarkastus

Esitarkastajat antavat väitöskirjakäsikirjoituksesta väittelyluvan myöntämistä varten yksikölle lausuntonsa noudattaen mitä esitarkastuksesta on määrätty. Esitarkastus tulisi yleensä suorittaa kahden kuukauden kuluessa.

Esitarkastajat voivat ennen lopullisen lausunnon kirjoittamista vaatia asiallisia tai muodollisia korjauksia tai lisä- tai kontrollitutkimuksia. Esitarkastuslausunnossa voidaan esittää väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä, mutta ei ehdollista päätöstä. Jos lausunnossa esitetään korjauksia, joudutaan esitarkastajalta pyytämään lopullinen lausunto.

Väitöskirjan esitarkastuksen tarkoituksena on varmistaa ennen väittelyluvan myöntämistä, että käsikirjoitus täyttää väitöskirjalle asetetut tieteelliset ja muodolliset vaatimukset. Lisäksi esitarkastusmenettely yleensä parantaa kirjoitustyön tasoa. Erityisesti toivotaan esitarkastajalta selkeää kantaa siitä, onko väitöskirjan pohjana oleva tutkimustyö riittävä, vai tarvitaanko lisätutkimuksia. Esitarkastajaa pyydetään lausunnossaan ottamaan kantaa seuraaviin seikkoihin:

1. Väitöskirjan yleinen luonne. Väitöskirjan tieteellisen sisällön ja tärkeimpien tulosten lyhyt kuvaus.
2. Väittelijän itsenäinen osuus tutkimuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.
3. Aihe ja kysymyksenasettelu. Tieteellinen painoarvo, omintakeisuus, ajankohtaisuus, merkitys sovellutusten kannalta. Kuinka paljon samasta aiheesta on vastaavia aikaisempia tutkimuksia.
4. Tutkimusalan tuntemus. Onko kirjallisuuskatsaus laajuudeltaan ja sisällöltään tasapainoinen ja riittävä. Ovatko kirjallisuusviitteet ajankohtaisia ja kattavia. Hallitseeko väittelijä aihepiirin kirjallisuuden kriittisellä otteella, käsitteiden esittelyyn, tiedon tarpeen ja keskeisen substanssin, ja pystyykö hän erittelemään aikaisempien julkaisujen ansiot ja heikkoudet sekä valittujen lähestymistapojen perustelun aiemman tietämyksen pohjalta.
5. Aineisto. Aineiston laatu, laajuus ja soveltuvuus tutkimusongelman selvittämiseksi. Onko aineiston keräys pätevä. Onko väittelijä itse suorittanut aineiston keruun ja mikä on ollut hänen osuutensa sen jatkokäsittelyssä. Ovatko lähestymistavat monipuoliset ja menetelmälliset valinnat toisiaan täydentävät. Osaako väittelijä hyödyntää muiden keräämää aineistoa ja onko osallistunut sen hankkimiseen.
6. Menetelmät. Menetelmien luotettavuus, soveltuvuus, omintakeisuus ja vaikeusaste. Onko väittelijä kehittänyt uusia menetelmiä tai merkittävästi parantanut aikaisempia menetelmiä paremmin omaan kysymyksenasetteluunsa sopivaksi vai perustuuko väitöskirja esim. valmiista aineistosta kerättyihin tietoihin tai rutiininomaisesti suoritettuihin määrityksiin. Onko analyysi riittävä ja käytetyt menetelmät sopivia tilastollisia menetelmiä.
7. Tulokset ja johtopäätökset. Arvio tulosten luotettavuudesta, uutuusarvosta ja tieteellisestä merkityksestä. Onko kyseessä oleelliselta osaltaan jo aikaisemmin tehtyjen havaintojen varmistaminen vai sisältyykö tuloksiin uusia merkittäviä löydöksiä. Ovatko tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset oikeutettuja. Onko tuloksilla näköpiirissä käytännön sovellutuksia terveystieteiden alalla.
8. Pohdintaosassa osoitettu kypsyyt. Pohdintaosan asiallisuus, kriittisyys ja selkeys. Onko väittelijä onnistunut erittelemään omien tulostensa ansiot ja heikkoudet sekä vertaamaan niitä kriittisellä tavalla aikaisempaan kirjallisuuteen. Ovatko tehdyt johtopäätökset asiallisessa suhteessa kysymyksenasetteluun, tuloksiin ja alan aikaisempaan tietoon. Löydösten tulkinta ja selkeä arvio siitä, mitä uutta tietoa hanke on tuottanut ja perustellut ehdotukset jatkotutkimuksista.
9. Eettisten kysymysten pohdinta.
10. Kirjoituksen jäsentely ja esitystapa. Onko jäsentely onnistunut, ovatko käsikirjoituksen osat sopivassa suhteessa toisiinsa. Onko tyyli, kieli ja painoasu väitöskirjaksi sopiva ja huoliteltu.

Loppupontena esitarkastaja puoltaa tai ei puolla tutkimuksen julkaisemista väitöskirjana. Lisäksi esitarkastaja ehdottaa arvosanaa väitöskirjatyölle täyttämällä erillisen arvostelulomakkeen.

Väitöskirjan julkaiseminen ja jakelu

Väitöskirjan julkaisemiseen on useita vaihtoehtoja. Yleisin tapa on julkaista väitöskirja sähköisenä verkossa sarjassa **Acta Electronica Universitatis Tampensis** ja sen lisäksi painattaa pieni määrä väitöskirjoja väitöstilaisuutta ja omaa käyttöä varten sarjassa **Acta Universitatis Tampensis** tai valita painettavan väitöskirjan kustantajaksi muu kustantaja. Kustantajalta tulee pyytää lupa julkaisujen käyttöön osana painettua sekä verkkoväitöskirjaa.

Painoprosessille tulee varata riittävästi aikaa ja aikataulusta on jo esitarkastusprosessin aikana sovittava Acta-sarjan julkaisuamanuenssin kanssa, puh.040–1904264, sarjan ohjeet ovat sivulla <http://www.uta.fi/kirjasto/tup/actaohjeet.html>.

Yliopisto tukee väitöskirjan painamis- tai monistuskuluja siten, että kirjasto maksaa yksikön ja kirjaston jakelua varten tarvittavien väitöskirjojen painatuskulut. Tuki maksetaan, Acta Universitatis Tampensis -julkaisusarjan mustavalkoisen painotyön hinnaston mukaisena. Acta Universitatis Tampensis -julkaisusarjassa väitöskirjansa julkaisevien ei tarvitse tehdä mitään tuen saadakseen, mutta muiden kustantajien kautta väitöskirjansa julkaisevat saavat tuen laskua vastaan. **Tuen saamisen ehtona on se, että väittelijä antaa luvan julkaista väitöskirjan verkossa sarjassa Acta Electronica Universitatis Tampensis ja toimittaa sen kirjastoon pdf-muotoon tallennettuna.**

Kymmenen (10) päivää ennen julkista tarkastusta väittelijä toimittaa väitöskirjat yksikölle. Mikäli väitöskirja julkaistaan muussa kuin Acta-sarjassa, väittelijä toimittaa kymmenen (10) kirjaa yksikköön ja kolme (3) kirjaa Tampereen yliopiston kirjastoon. Acta-sarjassa julkaistavat kirjat kirjapaino toimittaa suoraan yksikköön ja kirjastoon. Väitöskirjaan liitetyistä erillisestä irtolehdestä tulee käydä ilmi, että kyseessä on kyseisen yksikön julkisesti puolustettavaksi hyväksymä väitöskirja sekä väitöstilaisuuden aika ja paikka.

Väitöskirjan julkisuus ja tiedottaminen

Väitöskirjan tulee olla esillä terveystieteiden yksikön omalla virallisella ilmoitustaululla vähintään 10 päivää ennen sovittua väitöstilaisuutta.

Ennen väitöstilaisuutta väitöskirja on luettavissa yliopiston www-sivuilla ja nähtävissä yksikössä. Tiedot väitöstilaisuudesta sekä väitöskirjan saatavuudesta ja nähtävillä olosta ilmoitetaan viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta yksikön ilmoitustauluilla sekä yliopiston ylläpitämillä www-sivuilla.

Viimeistään 10 päivää ennen väitöstä väittelijän tulee täyttää väitösilmoituslomake: <http://www.uta.fi/kirjasto/tup>. Väittelijä voi halutessaan toimittaa kirjastoon myös valokuvansa. Kirjasto tiedottaa väitöksestä tiedotusvälineille lomakkeelta saatujen tietojen pohjalta.

Väitöstilaisuus (ks. kappale 7)

Vastaväittäjän lausunto ja väitöskirjan arvostelu

Vastaväittäjän lausunto on väitöskirjan lopullinen arviointi. Vastaväittäjän lausunnosta tulee ilmetä seuraavat väitöskirjaa koskevat seikat:

- 1 Yleisarvio esitystavasta ja painoasusta.
- 2 Arvio väittelijän osuudesta tutkimuksen suorittamisessa.
- 3 Arvio tutkimuksen sisällöstä (kiinnittäen huomiota samoihin pääkohtiin kuin esitarkastuslausunnossakin, ks. edellä s. 16–17).
- 4 Arvio julkisesta tarkastustilaisuudesta, erityisesti väittelijän kyvystä puolustaa väitöskirjaansa sekä tieteellisesti hahmottaa ongelma-alueita ja tehdä tutkimuksestaan yleistäviä, kriittisiä johtopäätöksiä.
- 5 Lausuntonsa päätteeksi vastaväittäjä ehdottaa väitöskirjatyölle arvosanan.

Käytössä on kolme arvolausetta: **hylätty, hyväksytty ja kunniamaininnalla hyväksytty**. Vain poikkeuksellisen korkeatasoisesta väitöskirjasta annetaan arvosana kunniamaininnalla hyväksytty. Kaikilta asiantuntijoilta (esitarkastajat ja vastaväittäjä) pyydetään arvosanaehdotusta lausunnon yhteydessä. Kunniamainintaa voidaan ehdottaa väitöskirjalle, joka on tieteelliseltä tasoltaan ja merkitykseltään kansallisesti arvioituna poikkeuksellisen ansiokas ja jossa väittelijän oma innovatiivinen panos ja itsenäisesti tehty osuus on huomattavan suuri. Johtokunta hyväksyy väitöskirjan vastaväittäjän ja esitarkastajien lausuntojen sekä arvosanaehdotuksen perusteella. Jos vastaväittäjä ja vähintään yksi esitarkastaja esittävät kunniamainintaa, johtokunta voi hyväksyä väitöskirjan kunniamaininnalla.

Virallisen vastaväittäjän tai virallisten vastaväittäjien kirjallinen tarkastuslausunto väitöskirjasta toimitetaan johtokunnalle ja väittelijälle. Vastaväittäjän lausunto tulee toimittaa yksikölle kahden kuukauden kuluessa väitöksestä. Tekijällä on oikeus antaa vastineensa tarkastajan lausunnosta (Yliopistolaki 558/2009, 44 §).

Kirjallisessa tarkastuslausunnossaan vastaväittäjän tulee ottaa huomioon myös ne seikat, joita väitöstilaisuuden yleisöpuheenvuoroissa esitetyt huomautukset ovat väitöskirjasta tuoneet ilmi.

7 VÄITÖSTILAISUUS

Väitöstilaisuudesta sopiminen

Väittelijän tulee heti sovittuaan kustoksen ja vastaväittäjän kanssa väitöspäivästä ilmoittaa se myös yksikköön, jotta väitöskirjan julkisesta esillepanosta määräajaksi (10 vrk) voidaan huolehtia ja varautua väitöskirjan virallisen jakelun vaatimiin järjestelyihin.

Väittelijä huolehtii itse luentosalin varaamisesta väitöstilaisuutta varten. Käytettävissä ovat Arvo-rakennuksen, B-rakennuksen, Finn-Medin luentosalit, T-rakennuksen ja PSHP:n M-rakennus sekä muut yliopiston luentosalit. Väitösten tulee pääsääntöisesti tapahtua Tampereen yliopiston tai Pirkanmaan sairaanhoitopiirin hallinnoimissa tiloissa Tampereella. Poikkeuksena väitöstilaisuus voidaan johtajan päätöksellä pitää muualla mikäli työ liittyy Tampereen yliopiston Tampereen ulkopuolella olevaan toimipisteeseen, joissa on myös kyseisen alan opetus- ja tutkimustoimintaa.

Tarkastuksen julkisuus

Väitöskirja on tarkastettava julkisesti. Julkisella väitöstilaisuudella on ainakin kolme selvästi erotettavaa tehtävää:

1. Se tarjoaa tilaisuuden julkisesti ja mahdollisimman luotettavalla tavalla tarkastaa, että väittelijä on itse laatinut opinnäytteen, joka vastaa tieteelliseltä tasoltaan väitöskirjoille yleensä asetettavia vaatimuksia.
2. Se tarjoaa viralliselle vastaväittäjälle (tai vastaväittäjille), niille, jotka virkansa puolesta joutuvat väitöskirjaa arvostelemaan sekä muille aiheesta kiinnostuneille henkilöille tilaisuuden perehtyä perusteellisesti väitöskirjan sisältöön kuuntelemalla, esittämällä huomautuksia ja kysymyksiä sekä keskustelemalla tekijän kanssa.
3. Se tarjoaa tilaisuuden yliopiston arkisesta työstä hieman poikkeavalla ja sitä näkyvämmällä tavalla julkistaa saavutettuja tutkimustuloksia.

Väitöstilaisuudessa noudatettavat muodot

Väitöstilaisuuksissa noudatetaan tiettyjä vakiintuneita tapoja ja muotoja. Ne täydentävät säännöksissä olevia väitöskirjan tarkastusta koskevia virallisia määräyksiä. Perinteiset tavat luonnollisesti muuttuvat ajan kuluessa. Väitöksen päähenkilöiden on syytä neuvotella keskenään ja sopia noudatettavista muodollisuuksista.

Pukeutuminen

Vanhan tavan mukaan väittelijä, kustos ja vastaväittäjä käyttävät frakkia ja mustia liivejä (tai univormua ilman kunniamerkkejä), naiset vastaavasti mustaa aamupäiväpukua ilman hattua. Frakin sijasta voidaan käyttää myös tummaa pukua vastaväittäjän ja kustoksen suostumuksella. Lisäksi on mahdollista, että väittelijä, vastaväittäjä ja kustos pukeutuvat erityisiin väittelyviittoihin, joita Tampereen yliopisto on teettänyt tätä tarkoitusta varten. Kustos ja vastaväittäjä pitävät tohtorin hatun kädessään sisään astuessaan ja salista poistuessaan.

Sisääntulo ja väitöksen avaus

Väitöstilaisuuteen saapuvat asianomaiset siten, että ensin astuu sisään väittelijä, sitten kustos ja viimeisenä vastaväittäjä. Väittelijä asettuu kustoksen vasemmalle ja vastaväittäjä oikealle puolelle. Kun kaikki ovat asettuneet paikoilleen, kustos avaa väitöstilaisuuden lausuen: "Tampereen yliopiston terveystieteiden yksikön nimeämänä kustoksena julistan NN:n väitöksen alkaneeksi." Kustos toivottaa kuulijat tervetulleiksi väitöstilaisuuteen, jonka aihepiirin hän esittelee lyhyesti. Hän esittelee yleisölle myös väittelijän ja vastaväittäjän. Sen jälkeen kustos ja vastaväittäjä istuutuvat.

Lectio praecursoria

Väittelijä pitää seisaaltaan lectio praecursoria -esitelmänsä, joka kestää 15–20 minuuttia. Tämä johdantoluento käsittelee väitöskirjaan liittyvää aihepiiriä, ei kuitenkaan esittele väitöskirjaksi aiottua tutkimustyötä sinänsä. Kuulijoita tervehditään järjestyksessä: "Arvoisa kustos, arvoisa vastaväittäjä, arvoisat kuulijat." Väittelijä voi tässä yhteydessä, mikäli hän haluaa, esim. jonkun yleisön joukossa istuvan henkilön avustuksella jakaa yleisölle johdantoluennon tekstin, painovirheluettelon tai muuta väitöskirjaan liittyvää aineistoa. Ulkomaalaiselle vastaväittäjälle annetaan käänös lectio praecursoriasta, mikäli se pidetään suomen kielellä. Johdantoluennon päätyttyä väittelijä lausuu: "Pyydän Teitä, arvoisa professori NN (dosentti NN jne.) yksikön nimeämänä vastaväittäjänä esittämään ne muistutukset, joihin katsotte väitöskirjani antavan aiheita."

Vastaväittäjä esittää seisaaltaan lyhyen lausunnon, jossa hän koskettaa väitöskirjan aihepiiriin asemaa ja merkitystä tieteessä ym. samantapaisia yleisluontoisia kysymyksiä. Lausunnon jälkeen vastaväittäjä ja väittelijä istuutuvat. Jos vastaväittäjiä on useampia, esittää vain ensimmäinen heistä tällaisen yleisen lausunnon.

Johdantoluento ja väitöstilaisuus voidaan pitää suomen, ruotsin tai väitöskirjan kirjoituskielellä tai myös muulla yksikön hyväksymällä kielellä.

Väitöskirjan tarkastus

Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä yleensä kohdistaa ensin huomionsa metodiin ja yleisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus. Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä.

Väitöstilaisuus ei saa kestää kuutta tuntia kauempaa. Väitös voidaan keskeyttää virkistystaukoja varten, jotka kustos ilmoittaa.

Lopuksi vastaväittäjä nousee seisomaan ja esittää loppulausunnon, jota väittelijä kuuntelee seisaaltaan.

Kun vastaväittäjä ilmoittaa oman tarkastuksensa päättyneen, väittelijä esittää seisaaltaan kiitoksensa vastaväittäjälle. Sen jälkeen hän kääntyy yleisön puoleen ja lausuu: "Tämän jälkeen pyydän niitä, jotka haluavat esittää väitöskirjaani koskevia kysymyksiä tai kommentteja, pyytämään puheenvuoron kustokselta." Tällöin kustos kehottaa yleisöä esittämään kysymyksiä tai kommentteja väittelijälle ja antaa pyydettyään puheenvuorot. Mikäli julkisessa tarkastuksessa väitöskirjaa vastaan tehdään väitöskirjan hyväksymistä koskeva muistutus, se tulee jättää kirjallisena johtokunnalle.

Kustos päättää tilaisuuden lausuen: "Väitöstilaisuus on päättynyt."

Väitöstilaisuudesta poistuminen tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä kuin sisääntulo.

8 LISENSIAATIN TUTKIMUSTA KOSKEVAT OHJEET

Lisensiaatin tutkinnossa opiskelijan tulee osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä. Väitöskirjaa koskevia ohjeita voidaan noudattaa myös lisensiaatintutkimuksessa soveltuvin osin.

Lisensiaatin tutkimukseksi voidaan hyväksyä myös useita yhtenäisen kokonaisuuden muodostavia tieteellisiä julkaisuja tai julkaistaviksi tarkoitettuja käsikirjoituksia ja niistä laadittu yhteenveto (vrt. osajulkaisuväitöskirja), jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset, tai muu vastaavat tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Julkaisuihin voi kuulua yhteisjulkaisuja, jos tutkimuksen tekijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

Kun liseniaatin tutkimuksen käsikirjoitus on jatko-opiskelijan ja ohjaajan mielestä sisällöltään valmis ja ulkoasultaan viimeistelty, työ jätetään tarkastajien nimeämistä varten jatkokoulutustoimikunnalle.

Toimikunnalle jätetään:

1. Liseniaatin tutkimus kolmena kappaleena.
2. Tiivistelmä, jonka pituus on 1–2 sivua. Tiivistelmä toimitetaan suomeksi ja englanniksi ja mikäli tutkimuksen kieli on jokin muu, myös tutkimuksen kielellä.
3. Ehdotus liseniaatintutkimuksen tarkastajiksi.

Jatkokoulutustoimikunnan esityksen perusteella johtaja nimeää työlle kaksi tarkastajaa, joiden tulee antaa tutkimuksesta perusteltu kirjallinen lausunto sen jälkeen kun liseniaatintutkimus on tarkastettu liseniaattiseminaarissa. Tarkastus tulee suorittaa kahden kuukauden sisällä. Toinen tarkastaja voi olla työn ohjaaja.

Tarkastajien tulee ennen lausunnon antamista neuvotella liseniaatintutkimuksen tekijän kanssa havaitsemistaan mahdollisista puutteista ja korjausehdotuksista. Tarkastajien lausunnot toimitetaan yksikköön ja tutkimuksen tekijälle. Tarkastajien lausunnot käsitellään ensin jatkokoulutustoimikunnassa ja sen jälkeen johtokunta arvostelee liseniaatintutkimuksen ja päättää siitä annettavasta arvolauseesta tarkastajien lausuntojen perusteella. Tekijällä on oikeus antaa vastineensa tarkastajan lausunnosta (Yliopistolaki 558/2009, 44 §).

Liseniaatin tutkimusta arvosteltaessa käytetään viisiportaista asteikkoa (1-5).

9 TIETEELLINEN JATKOKOULUTUSTOIMIKUNTA

Yksikössä on jatkokoulutustoimikunta, jonka toimikausi on sama kuin johtokunnan, eli kolme vuotta. Toimikuntaan kuuluu 10–12 varsinaista jäsentä, joista kahden tulee olla jatko-opiskelijoita ja muilla tulee olla vähintään dosentin arvo sekä jokaisella jäsenellä varajäsenet. Jatkokoulutustoimikunta kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa.

Jatkokoulutustoimikunnan tehtävät:

- tieteellisten jatkotutkintojen rakenteellinen ja sisällöllinen kehittäminen
- jatko-opinnoiksi aiottujen teoreettisen koulutuksen opintojaksojen sisältöjen hyväksyminen
- jatkotutkintojen suorittamisoikeuteen liittyvät kysymykset
- jatko-opiskelijoiden opintosuunnitelmien seuranta- ja rekisteröintitehtävät
- tutkintoihin sisältyvän koulutuksen valvonta
- väitöskirjatyön tutkimussuunnitelman hyväksyminen
- väitöskirjatyön ohjaajan/ohjaajien, seurantaryhmän sekä oppialan rekisteröinti
- kannan ottaminen työn muotoon, laajuuteen sekä väitöskirjaksi sopivuuteen
- esitarkastajien ehdottaminen johtokunnalle
- väittelyluvan esittäminen esitarkastuslausuntojen perusteella (delegoitu puheenjohtajalle)
- vastaväittäjän ja kustoksen ehdottaminen johtokunnalle (delegoitu puheenjohtajalle)
- esitysten tekeminen väitöskirjan hyväksymisestä tai hylkäämisestä sekä väitöskirjasta annettavasta arvolauseesta (delegoitu puheenjohtajalle)
- väittelijän oikeusturvakysymysten ja mahdollisten työn ohjaajan ja tekijän välille syntyvien erimielisyyksien käsittely
- jatko-opiskelijoiden rekisterimuutokset mm. koskien ohjaaja-, seurantaryhmän jäsen -, tai oppiala muutoksia (delegoitu puheenjohtajalle)

Ajan tasalla olevat jatkokoulutustoimikunnan kokousajat sekä toimikunnan puheenjohtajan ja sihteerin yhteystiedot löytyvät:

<http://www.uta.fi/hes/esittely/hallintojajohtaminen/toimikunnat.html>

10 TIETOA APURAHOISTA

Suomen Akatemia:

<http://www.aka.fi>

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tutkimusrahoitus:

<http://www.pshp.fi/default.aspx?nodeid=10072&contentlan=1>

Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen, CIMO:n apurahaohjelmat:

<http://www.cimo.fi>

Suomen Kulttuurirahaston apurahat,

Suomen Akatemian apurahat,

Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) julkaisema Apurahat ja opintotuki -julkaisu:

<http://www.uta.fi/opiskelu/apurahat>

Turun yliopiston ylläpitämä tutkimusrahoitusrekisteri sisältää perustiedot yli 500 eri tieteenalojen tutkimustoiminnan rahoittajasta: <http://www.utu.fi/hallinto/tutkimuspalvelut/turatiedotus.htm>

Tietoa Teknologian kehittämiskeskus Tekesin tutkimusrahoituksesta:

<http://www.tekes.fi>

Opetusministeriön kotisivulta löytyy tietoa valtionavustuksista ja apurahoista:

<http://www.minedu.fi>

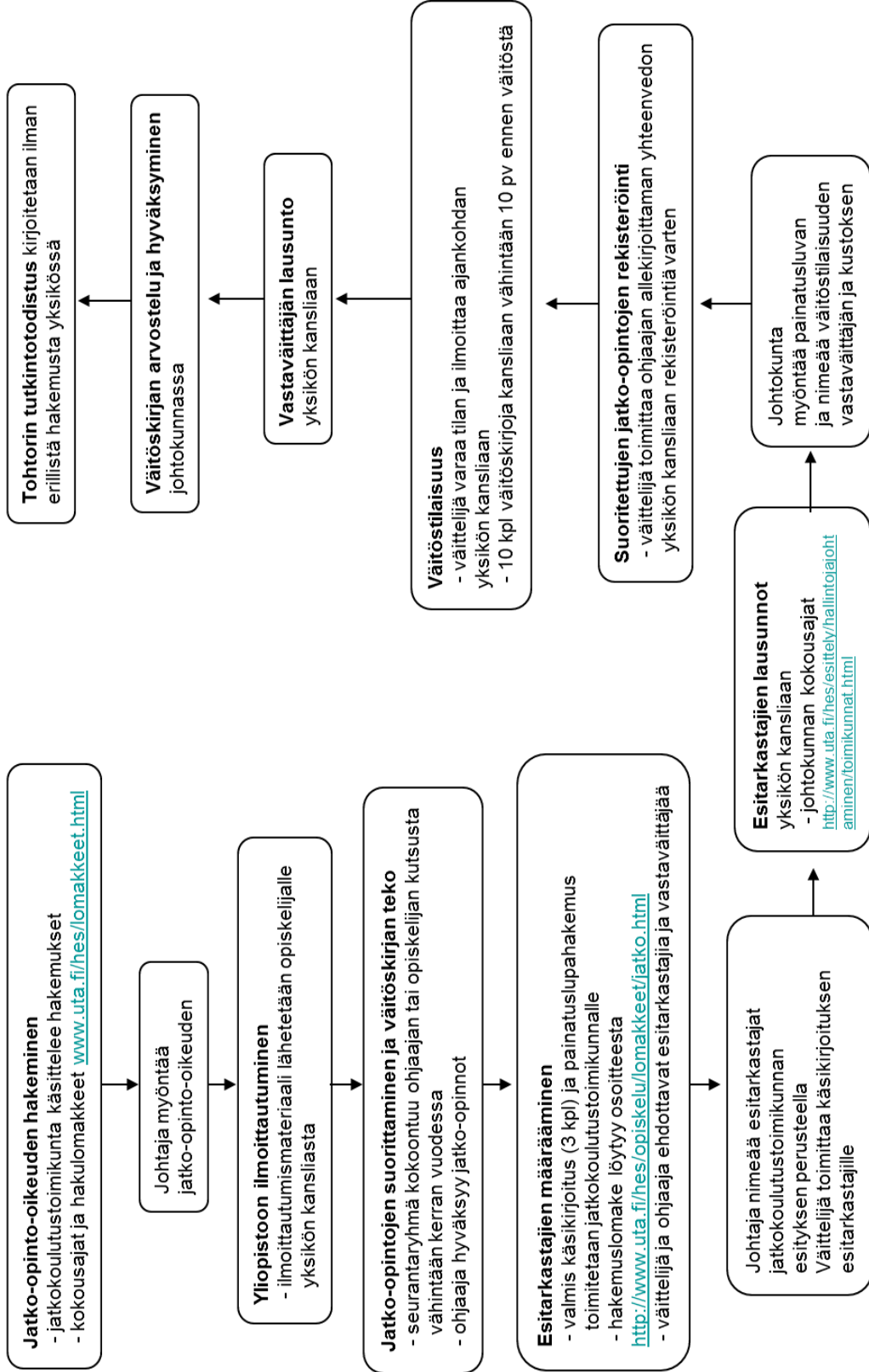
Cordisin (Community Research and Development Information Service) kotisivulla on tietoa EU -ohjelmista:

<http://www.cordis.lu>

Fulbright Centerin kotisivuilta saa tietoa stipendeistä ja opiskelusta USA:ssa:

<http://www.fulbright.fi>

Tämän oppaan määräykset astuvat voimaan 1.8.2012.

Liite 2**TERVEYSTIETEIDEN YKSIKÖN TIETEELLISTEN JATKOTUTKINTOJEN
OPPIALAT**

Biometria
Epidemiologia
Gerontologia
Hoitotiede
Kansanterveystiede
Sosiaalipsykiatria
Sosiaali- ja terveyspolitiikka
Terveystieteiden johtaminen
Terveystieteiden tutkimus
Terveystaloustiede
Työterveys

OHJEET VÄITÖSKIRJAN KIRJALLISUUSVIITTEISTÄ JA KIRJALLISUUSLUETTELOSTA

Tampereen yliopiston kirjastosta opiskelijat saavat maksutta käyttöönsä RefWorks-viitteidenhallintaohjelman, jolla voi koota oman viitetietokannan, tehdä lähdeluettelon ja kirjoittaa lähdeviitteet tekstiin.

RefWorks -ohjelmassa on valmiina satoja eri tieteellisten lehtien viittaustyyplejä, joista voi suositella esim. seuraavia: Harvard, APA 6th (American Psychological Association), Vancouver, Council of Science Editors CSE or Duodecim.

RefWorks- viitteidenhallintaohjelmaa voi käyttää mikäli julkaisusarja, jossa väitöskirja julkaistaan ei anna omia ohjeita.

<http://www.uta.fi/kirjasto/oppaat/refworks.html>

Internetsivujen viittaukset tulisi merkitä erikseen referenssiluetteloon:

Viittaukset internetsivuihin voidaan tehdä suoraan internetosoitteen mukaan, mikäli se on informatiivinen ja täysin jäljitettävissä. Viitteen loppuun laitetaan sulkuihin päivämäärä, jolloin viite on luettu. Lisäksi internetsivu tulostetaan paperille, mutta sitä ei liitetä työhön.

Artikkeleiden järjestys kirjallisuusluettelossa:

Fox (1966)
Fox (1977a)
Fox (1977b)
Fox (1988)
Fox and Brown (1959)
Fox and Brown (1980a)
Fox and Brown (1980b)
Fox and Wilson (1965)
Fox, Allen, Brown and Wilson (1977)
Fox, Brown and Wilson (1978a)
Fox, Wilson and Allen (1978b)
Fox, Allen, Brown, Carter and Wilson (1983)

VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN ACTA-SARJASSA

Julkaisutavan valinta

Väitöskirjan julkaisemiseen on useita vaihtoehtoja. Yleisin tapa on julkaista väitöskirja sähköisenä verkossa sarjassa **Acta Electronica Universitatis Tampereensis** ja sen lisäksi painattaa pieni määrä väitöskirjoja väitöstilaisuutta ja omaa käyttöä varten sarjassa **Acta Universitatis Tampereensis** tai valita painettavan väitöskirjan kustantajaksi muu kustantaja.

Yliopiston kotisivulla <http://www.uta.fi/kirjasto/tup/vaitosohjeet.html> on jatkuvasti päivitettävät ohjeet väitöskirjan julkaisemisesta sekä Acta-sarjojen julkaisuohjeet.

Acta-sarjojen toimitus on yliopiston pääkirjastossa Linnassa. Sarjoihin voi hakea väitöskirjan esitarkastusvaiheessa e-lomakkeella, johon kirjautuminen edellyttää peruspalvelutunnusta. Lomakkeella hyväksytään myös väitöskirjan julkaisemisen sopimusehdot.

Julkaisutuki

Yliopisto tukee väitöskirjan painamis- ja monistuskuluja siten, että kirjasto maksaa yksikön ja kirjaston jakelua varten tarvittavien väitöskirjojen painatuskulut. Tuki maksetaan Acta Universitatis Tampereensis -julkaisusarjan mustavalkoisen painotyön hinnaston mukaisena. Acta Universitatis Tampereensis -julkaisusarjassa väitöskirjansa julkaisevien ei tarvitse tehdä mitään tuen saadakseen, mutta muiden kustantajien kautta väitöskirjansa julkaisevat saavat tuen laskua vastaan. Tuen saamisen ehtona on se, että väittelijä antaa luvan julkaista väitöskirjansa verkossa sarjassa Acta Electronica Universitatis Tampereensis ja toimittaa sen kirjastoon pdf-muotoon tallennettuna.

Aikataulu ja kirjojen määrä

Väitöstilaisuus on yleisimmin 5 viikon kuluttua siitä, kun väitöskirja on saanut johtokunnan päätöksestä väittelyluvan. Acta-sarjassa julkaistaessa painatukseen tulee varata **35 päivää ennen väitöstilaisuutta**. Aikataulu on ehdoton. Tämä aika tarvitaan oikovedosprosessiin, väitöskirjan painatukseen ja nähtävilläoloon. Muualla painettaessa voi aikataulu olla erilainen ja se on sovittava kustantajan kanssa.

Lisätietoja aikatauluun liittyvistä asioista saa yksikön hallinnosta, yhteystiedot osoitteesta: <http://www.uta.fi/hes/opiskelu/tieteellinenjatkokoulutus.html>

Acta-sarjassa julkaistaessa kirjapaino huolehtii yksikölle tulevien kirjojen lähettämisestä hallintoon (10 kpl) ja kirjastoon. Väittelijä ilmoittaa sarjahakemuslomakkeella osoitteen, johon omat kirjasi toimitetaan, tai voi ilmoittaa hakevansa ne suoraan painosta. Paino toimittaa väittelijän omat kirjat yliopiston sisäiseen osoitteeseen veloitusetta. Postitse tai muulla tavoin lähetettävistä kirjoista peritään taksan mukainen posti- tai rahtimaksu. Jos väittelijä haluaa, että väitöstilaisuudessa jaetaan väitöskirjoja, tulee väittelijän painattaa omalla kustannuksellaan tätä jakelua varten tarvittavat kirjat ja huolehtia niiden toimittamisesta väitöspaikalle.

Mikäli väitöskirja julkaistaan muualla kuin Acta-sarjassa, väittelijä huolehtii siitä, että yksikkö saa 10 kpl väitöskirjoja. Näissä tapauksissa yksikkö huolehtii väitöskirjojen lähettämisestä kirjastoon (3 kpl).

Acta-sarjan väitöskirjojen yleisin painos on 100 kirjaa. Yksikkö- ja kirjastojakelu sekä myyntiä varten painettavat kirjat on yhteensä yleisimmin 30 kirjaa, jolloin muun osan painoksesta väittelijä on tilannut henkilökohtaiseen käyttöönsä.

Acta-sarjojen julkaisuohjeet

Tekijänoikeusasiat ja julkaisuluvat

Kirjasto tekee väittelijän kanssa julkaisusopimuksen saatuaan väittelijän sarjahakemuslomakkeen. Sopimuksessa väittelijä antaa yliopistolle luvan julkaista väitöskirjansa käsikirjoituksen Acta Universitatis Tamperensis ja/tai Acta Electronica Universitatis Tamperensis -julkaisusarjassa. Muut oikeudet väitöskirjaan jäävät väittelijälle, Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että väittelijä voi sopia muiden kustantajien kanssa väitöskirjansa julkaisemisesta muunneltuna, lyhennettynä, käännöksenä jne.

Väittelijä vastaa väitöskirjan sisällöstä ja oikeuksistaan siihen. Väittelijällä tulee olla täydellinen tekijänoikeus väitöskirjaan sisällytetyyn kuva-, taulukko- tms. aineistoon tai hän on hankkinut aineistoon julkaisuluvan sekä painettavaa että verkkojulkaisua varten. Väittelijän on myös varmistettava, että väitöskirjatyössä käytettyjen tietokoneohjelmien tekijänoikeusasiat ovat oikeudellisesti moitteettomat.

Artikkeliväitöskirjan tekijä varmistaa, että hänellä on lupa julkaista artikkelit sekä **painettavassa** että **verkoissa julkaistavassa** väitöskirjassa. Paras ja nopein tapa pyytää lupa, on käyttää kustantajan lomaketta. Esimerkkinä <http://www.elsevier.com/locate/permissions>. Sähköpostia tai faksia voi myös käyttää, jos kustantajalla ei ole lomaketta. Lupapyyntö on tällöin vapaamuotoinen. Mallikirje löytyy julkaisuohjeista.

Useimmat kansainväliset kustantajat antavat tekijöille luvan julkaista väitöskirjassa myös julkaisemattoman artikkelin, pre print (versio, joka ei ole käynyt läpi vertaisarviointia) tai post print (arvioijien kommenttien perusteella muokattu tekijän viimeinen versio, jota kustantaja ei ole vielä taittanut). Kustantajan copyright-käytännöstä voi löytyä tietoa myös Nottinghamin yliopiston ylläpitämästä SHERPA/RoMEO-verkkopalvelusta.

Kirjapaino

Acta Universitatis Tamperensis -julkaisusarjan kirjapaino on Tampereen Yliopistopaino Oy Juvenes Print.

Käsikirjoitus kirjastoon

Acta-sarjassa julkaiseva väittelijä toimittaa väitöskirjan pdf-muodossa kirjastoon **35 päivää ennen väitöstilaisuutta**. Aikataulu on ehdoton. Tämä aika tarvitaan oikovedosprosessiin, väitöskirjan painatukseen ja nähtävilläoloon. Myös artikkelit toimitetaan pdf-muodossa kukin artikkeli omana pdf-tiedostonaan tai hyvälaatuisina printteinä. Väitöskirjan tulee olla sisällöllisesti ja teknisesti valmis eli taitettu (sivutettu) ja hyvin oikoluettu. Mahdollisten kuvien ja taulukoiden on sisällytettävä tiedostoon. Väitöskirjalla tulee olla yksikön johtokunnan myöntämä väittelylupa (tai lupa on juuri tulossa).

Kirjaston kaikkien osastojen asiakaspalvelukoneissa on Adobe Acrobat -ohjelma, jolla Word- ym. tekstinkäsittelyohjelmalla tehdyn väitöskirjan voi tallentaa pdf-muotoon. Myös tietokonehuokissa on PDF-XChange 3-ohjelma, jolla käännöksen voi tehdä.

Ohje pdf-tallenteen tekemiseksi löytyy osoitteesta: <http://www.uta.fi/kirjasto/oppaat/PDF-ohje.html>.

Käytäntöjä ja kirjoitusohjeita

Acta-sarjan koko on B5. Sarjan kansi, ensimmäinen sivu (nimiö) ja sen kääntöpuoli (sivu 2) sekä irtolehti ovat kaikissa sarjan kirjoissa yhteneväiset. Ne tehdään kirjastossa ja lähetetään väittelijälle oikoluettavaksi. **Väittelijän teksti alkaa sivulta 3** (oikeanpuoleinen sivu). Sivulla 3 on yleensä omistus tai sisällysluettelo eikä sivunumeroa välttämättä merkitä näkyviin. Alkusivut on kuitenkin

laskettava sivunumerointiin mukaan, jotta kirjan sivumäärä tulee oikeaksi. Kirjastossa annetaan kirjalle ja verkkojulkaisulle sarja- ja ISBN-numerot.

Väitöskirjaa työstetään yleensä koossa A4 ja se voidaan myös viimeistellä tähän kokoon. Kirjapainossa työ pienennetään kokoon B5. Myös Acta-sarjan mallipohja, jota väittelijä voi halutessaan käyttää, on laadittu kokoon A4 ja siinä on valmiiksi valittuna marginaalit, tekstityylit ja fonttikoot. Mallipohjassa on valmiina myös sisällysluettelo ja sivunumerointi.

Mikäli mallipohjaa ei käytetä, voi valita tekstin fonttikooksi esimerkiksi 12 pt (Times New Roman), joka on luettava pienennettynäkin sekä riviväliksi ainakin 1,5. Väitöskirjan sivunumerot voidaan sijoittaa alas keskelle. Marginaaleilla ei ole merkitystä verkkojulkaisussa ja painettavaan kirjaan ne asemoidaan kirjapainossa. Artikkeliväitöskirjan artikkelit erotetaan toisistaan sivun ulkoreunaan kirjapainossa lisättävällä numeroidulla harmaalla neliöllä.

Väittelijä lähettää kirjastoon seuraavat tiedot joko jo sarjahakemuslomakkeella tai myöhemmin heti, kun tiedot ovat käytettävissä:

- irtolehdelle tuleva ilmoitus väitöstilaisuudesta
- mahdollisten yhteistyökumppaneiden nimet
- ohjaajan ja esitarkastajien nimet

Kirjasto huolehtii väitöskirjan toimittamisesta sekä kirjapainoon että verkkoon. Kirjapaino lähettää väittelijälle oikovedoksen. Kirja painetaan vasta sen jälkeen, kun väittelijä on hyväksynyt oikovedoksen. Kirjapaino perii korvauksen, mikäli väittelijä korjaa työtään kirjapainovaiheessa ja väitöskirjasta on lähetettävä toinen vedos.

Suomenkieliseen väitöskirjaan liitetään tiivistelmä englanniksi.

Väitöskirjan myynti

Tiedekirjakauppa, TAJU myy Acta-sarjan väitöskirjoja, ottaa tarvittaessa lisäpainoksia ja toimittaa väitöskirjoja myytäväksi myös muille kirjakaupoille kysynnän mukaan. Tiedekirjakauppa TAJU on yliopiston kampuksella osoitteessa Kalevantie 5.

Yhteystiedot

Acta-sarjan toimitus

Outi Sisättö (yleisneuvonta, sopimus- ja tekijäoikeusasiat)

- **puhelin:** 040 190 4277
- **sähköposti:** acta@uta.fi
- **osoite:**
Tampereen yliopisto
Acta-sarjat
PL 617
33014 Tampereen yliopisto
- **sisäinen posti:** Outi Sisättö, LINNA 4087
- **käyntiosoite:**
LINNA kirjasto
Kalevantie 5, huone 4087

Soile Levälahti (paino- ja verkkojulkaiseminen)

- **puhelin:** 040 190 4264
- **sähköposti:** acta@uta.fi
- **osoite:**
Tampereen yliopisto
Acta-sarjat
PL 617
33014 Tampereen yliopisto
- **sisäinen posti:** Soile Levälahti, LINNA 4088
- **käyntiosoite:**
LINNA kirjasto
Kalevantie 5, huone 4088

Tampereen Yliopistopaino Oy Juvenes Print

- **osoite:**
Naulakatu 2
33100 Tampere
- **puhelin:** (03) 3551 6597
- **yhteyshenkilöt:**
Asiakaspalvelu (03) 3551 6597
Timo Peltoniemi (toimitusjohtaja) 020 756 8682

TAJU, Tiedekirjakauppa

- PL 617
33014 TAMPEREEN YLIOPISTO
- **puhelin:** 040 190 9800
- **sähköposti:** taju@uta.fi
- **www-osoite:** <http://www.uta.fi/kirjasto/tup/taju.html>
- **verkkokirjakauppa:** <http://granum.uta.fi>
- **käyntiosoite:**
Kalevantie 5
33100 Tampere

